

Győri Ítéltábla

Az ügy száma: Pf.III.20.027/2024/8.

A felperes: Felperes1

(Cím2)

A felperes képviselője: képviselő1

(cím4;

ügyintéző: dr. Marcingós László ügyvéd

Az I. r. alperes: Alperes1

(Cím1)

Az I. r. alperes képviselője: dr. Törös Judit ügyvéd

(cím7)

A II. r. alperes: Alperes2

(cím3)

A II. r. alperes képviselője: dr. Kollár Gyula ügyvéd

(cím6)

Az elsőfokú bíróság neve és fellebbezéssel támadott határozatának száma:

Székesfehérvári Törvényszék 32.P.20.045/2023/23/I.

A fellebbezést előterjesztő fél és a fellebbezés sorszáma:

felperes, 24.

Í t é l e t

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak 2.500.000,- (kettőmillió-ötszázezer) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I.r. alperesnek 762.000,- (hétsszázhatvankettőezer) forint, a II.r. alperesnek 500.000,- (ötszázezer) forint másodfokú perkölséget.

Az ítéltábla a felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránt előterjesztett kérelmét elutasítja.

Tájékoztatja az ítéltábla a feleket, hogy az állam javára fizetendő eljárási illetéket a fizetésre kötelezett fél az adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevéteii számlájára a jelen ítélet jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül köteles megfizetni.

Az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát – természetes személy esetén adóazonosító jelét - közleményként fel kell tüntetni.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] Az irányadó tényállás szerint az I. r. alperes, mint hitelnyújtó bank és a felperes, mint hitelfelvevő és zálogkötelezett között 2008. július 10-én és 2008. szeptember 12-én jöttek létre kölcsönszerződések.

[2] A 2008. július 10-én megkötött szerződés értelmében az I. r. alperes vállalta, hogy ingatlanvásárlás céljára 247.700.- svájci frank összegű devizahitelt tart rendelkezésre a felperes részére, és meghatározott feltételek teljesülése esetén forintban legfeljebb 31.740.000.- forint összegű kölcsönt folyósít.

[3] A hitel futamideje 360 hónap, végső lejáratá 2038. június 20. volt. Az ügyleti kamat és a kezelési költség kamatperiódusonként változó, a szerződéskötés időpontjában az ügyleti kamat évi 3,6%, a kezelési költség évi 1,7%.

[4] Az 5.2. pont értelmében a kölcsön folyósítására a lehívott devizaösszeg átváltásával, a folyósításkor érvényes pénztári devizavételi árfolyamon számítva kerül sor.

[5] A 6.2. pont értelmében a kölcsön törlesztése, a kamat és a kezelési költség megfizetése havonta, az elszámolási napokon kamatperiódusonként egyenlő összegű törlesztőrészekben esedékes. A tőkerészt, kamatot és kezelési költséget is magába foglaló induló törlesztőrészlet összege 1.257.- CHF.

[6] A 6.5. pont szerint a törlesztőrészek, a díjak, jutalékok és költségek megfizetése oly módon történik, hogy a bank a hitelfelvevő esedékessé vált devizatartozását a bank kereskedelmi devizaeladási árfolyamán forintra átszámítja, és ezen forint ellenértékkel a hitelfelvevő forint számláját megterheli.

[7] A hitel biztosítékeként a 7. pontban a felek jelzálogjogot, valamint elidegenítési és terhelési tilalmat alapítottak a felperes által a kölcsönszerződéshez kapcsolódó adásvételi szerződéssel megvásárolt két ingatlanon.

[8] A 2008. szeptember 12-én kelt hitel- és zálogszerződésben I. r. vállalta, hogy a felperes részére – ingatlanvásárlás céljából 94.500.- CHF összegű devizahitelt tart rendelkezésre, és a szerződésben meghatározott feltételek teljesülése esetén forintban legfeljebb 12.266.455.- forint összegű kölcsönt folyósít.

[9] A hitel futamideje 360 hónap, végső lejárat 2038. augusztus 20. A kamatperiódusonként változó kamatláb induló mértéke 3,1%. Az induló törlesztőrészlet összege 433.- CHF volt.

[10] A hitel biztosítékeként a felek ingatlant terhelő zálogjogot alapítottak a kölcsönszerződéshez kapcsolódó adásvételi szerződéssel a felperes tulajdonába kerülő ingatlanon.

[11] A hitelszerződés egyéb, különösen a folyósításkor és törlesztéskor alkalmazott devizaárfolyamok használatával kapcsolatos szabályai egyeznek a 2008. július 10-i szerződésben írtakkal.

[12] Mindkét szerződéshez kapcsolódóan, az aláírás napján a felperes az árfolyamkockázat megismerésével kapcsolatos nyilatkozatot is aláírt.

[13] A 2008. július 10-i ügylet kapcsán az I. r. alperes 31.740.000.- forintot, a 2008. szeptember 12-i ügylet kapcsán 12.266.455.- forintot folyósított. A 2008. július 10-i ügylet kapcsán a felperes 2008-ban 1.053.722.-, 2009-ben 2.294.901.-, 2010-ben 1.753.565.- forintot, 2011-ben 411.227.- forintot törlesztett. A 2008. szeptember 12-én kelt ügylet kapcsán 2008-ban 185.398.- forint, 2009-ben 868.260.- forint, 2010-ben 592.181.- forint, 2011-ben 128.746.- forint összegben történt törlesztés.

[14] A felperes a szerződéseket nem teljesítette, ezért az I. r. alperes a kölcsönszerződéseket 2011. december 5-én, illetve 6-án felmondta.

[15] A forintosítást követően, 2015. december 31-én az I. r. alperes a 2008. július 10-i szerződéshez kapcsolódóan összesen 80.125.916.- forint, a 2008. szeptember 12-i szerződéshez kapcsolódóan pedig 24.473.976.- forint tartozást tartott nyilván.

[16] 2019. január 18-án az I. r. alperes mindkét szerződésből eredő követelését a II. r. alperesre engedményezte. Ekkor a 2008. július 10-i ügyletből eredően a lejárt tőketartozás 56.759.861.-forint, a lejárt ügyleti kamattartozás 5.467.602.- forint, a késedelmi kamattartozás 30.240.149.- forint volt, míg a 2008. szeptember 12-i ügyletből eredően a lejárt tőketartozás 20.845.062.- forint, az ügyleti kamattartozás 1.746.709.- forint, a késedelmi kamattartozás 4.972.075.- forint.

[17] Az I. r. alperes kérelmére a felperes tartozásai miatt közjegyzői végrehajtási záradék kiállításával végrehajtás indult; mindhárom, jelzálogjoggal terhelt ingatlan vonatkozásában a végrehajtási jog bejegyzésére került sor.

[18] Az engedményezést követően a végrehajtási eljárásokban az I. r. alperes helyébe jogutódként a II. r. alperes lépett. A Székesfehérvári Törvényszék a jelen perben 26.P.20.032/2021/69. számú végzésével az alperessel szemben 0204.V.0086/2012. és 0203.V.0087/2012. szám alatti végrehajtásokat a hrsz.1. alatti, természetben az cím8 szám alatti ingatlannal összefüggő végrehajtási cselekményekre kiterjedő hatállyal felfüggesztette.

[19] A felperes - a módosított kereseti kérelmében - annak megállapítását kérte, hogy a közte és az I. r. alperes között 2008. július 10-én és 2008. szeptember 12-én létrejött kölcsönszerződések érvénytelenek; az érvénytelenség következményeként kérte a szerződések hatályossá nyilvánítását a bíróság határozatának meghozataláig oly módon, hogy a felperest az I. r. alperes javára a 2008. július 10-i kölcsönszerződés tekintetében 26.226.585.- forint, a 2008. szeptember 12-i ügylet tekintetében 10.491.870.- forint megfizetésére, míg a II. r. alperest mindezek tűrésére kérte kötelezni. A perköltség megtérítésére igényt tartott.

[20] A szerződések érvénytelenségét arra alapította, hogy a kölcsönösszeg folyósítására a vételi, a tartozás törlesztésére pedig az eladási árfolyamok alkalmazására vonatkozó szerződési kikötések a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. tv. (DH1. tv) 3. § (1) bekezdése következtében semmissek, ami lehetetlenné tette a pénztartozás összegének devizában történő kiszámítását, így a szerződések fő tárgya legfeljebb a szolgáltatott forintösszeg maradhat. Mivel azonban az egyedileg megtárgyalt forintösszegeből - a vételi árfolyam alkalmazásának tilalma miatt - a devizában kirótt tartozás, mint a szerződések lényegadó szolgáltatása nem számítható ki; az eladási árfolyam alkalmazásának tilalma miatt pedig a törlesztőrészletek sem, ezért a szerződések teljes egészében érvénytelennek minősülnek figyelemmel a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjára is.

[21] E körben utalt arra, hogy az EUB C-26/13. szám alatti ügyben megállapította, hogy a lényegadó szolgáltatást érintő semmisségi ok az egész szerződés semmisségét eredményezi. Bár a jogalkotó a semmisséget a DH 1. tv. 3. § (2) bekezdés kogens rendelkezésének a szerződési feltételek közé emelésével orvosolni kívánta, ezáltal azonban a szerződés részévé váló, fentiek szerinti általános szerződési feltétel tisztességtelensége a C-51/17. számú döntés értelmében a régi Ptk. 209/A. § alapján vizsgálható, és annak semmissége a régi Ptk. 207. § (1)-(2) bekezdései alapján megállapítható.

[22] E behelyettesített tartalomra tekintettel ugyanis a fogyasztó devizában számított tartozása kétszeresére, háromszorosára emelkedik ahhoz képest, mintha a lényegadó szolgáltatás semmissége folytán a tartozása forintban volna számítandó. Az érvénytelenségi ok ilyen módon történő kiküszöbölése ellentétes többek között az EUB C-618/10. szám alatti döntésében írtakkal. Az uniós jog helyes alkalmazásával a fogyasztót megilleti az a jog, hogy a ténybeli és jogi helyzet olyan módon történő helyreállítását igényelje, ami a semmis feltétel elhagyását jelenti.

[23] A felperes kifejtette, a C-932/19. számú ítélet 48. bekezdésében írtakra figyelemmel nem tart igényt a szerződés egészének érvénytelenné nyilvánításából eredő káros következményekkel szemben a DH törvények által nyújtott védelemre. A tisztességtelen szerződési feltételnek a tagállami jog diszpozitív szabályával való helyettesítésére csak azokban az esetekben van lehetőség, ha ennek célja a fogyasztók, különösen súlyos jogkövetkezményektől történő védelme.

[24] Ezzel szemben a DH 1. tv. 3. § (2) bekezdése kogens szabály, és az EUB C-6/22. számú ítéletének 64. pontja szerint pedig ellentétes a 93/13/EGK. irányelv 6. cikk (1) bekezdésével az, ha a tagállami bíróság a fogyasztói szerződés valamely feltétele tisztességtelen jellegének megállapítását követően a benne foglalt tisztességtelen kikötés mellőzéséből eredő hiányosságokat a nemzeti jog valamely nem diszpozitív jellegű szabályának alkalmazásával orvosolja.

[25] A felperes cáfolta az alperes azon érvelését, hogy a DH törvények rendelkezései megfelelnek az irányelvnek, e körben elsősorban az EUB C-705/21. és a C-260/18. számú döntésekre hivatkozott.

[26] Utalt arra is a felperes, hogy amennyiben - az érvelésére tekintettel - a szerződésből kiesik a devizaszolgáltatásra vonatkozó kikötés, úgy az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás megfelelőségét sem kell vizsgálni.

[27] A kereset összecszerűsége körében az ügyleti kamat és egyéb járulékok mellőzésére vonatkozó álláspontját az EUB C-520/21. számú ítélet 84. bekezdésében kifejtettekkel támasztotta alá, amely szerint ellentétes a 93/13/EGK. számú irányelvvel valamely jelzáloghitel szerződésnek az abban foglalt tisztességtelen feltételek törlése miatti teljes egészében való semmissé nyilvánítása esetén a nemzeti jog olyan értelmezése, mely szerint a hitelintézet jogosult volna a fogyasztótól a folyósított tőkeösszeg visszatérítésén, valamint a fizetési felszólítástól számított törvényes késedelmi kamatok megfizetésén felül bármilyen megtérítést követelni. A felperes ezen jogi álláspontjának alátámasztásául az EUB számos döntésére, köztük a C-125/18., C-269/19., C-51/17., C-186/18., C-34/18., C-621/17.,

C-705/21., C-472/20., C-6/22., C-147/16., C-472/11., C-89/08., C-40/08., C-118/17., C-689/13., C-26/13., C-568/14., C-570/14., C-869/19., C-561/19., C-379/11., C-511/17., C-564/19., C-558/18., C-563/18., C-204/21. számú ítéletekre hivatkozott.

[28] A felperes érvelése szerint a szerződések nyilvánvalóan a jó erkölcsbe ütköznek, ezért érvénytelenek, ugyanis a devizakonstrukció egésze olyan rendszert alkot, amelyben a forint gyengülése esetén az árfolyamkockázatot a fogyasztó viseli, a pénzüintézet számára fenntartott egyoldalú szerződésmódosítás joga viszont biztosítja, hogy a forint erősödését a pénzüintézet egyoldalú kamatemeléssel kompenzálja.

[29] A felperes a marasztalása esetére az érvénytelen jelzálogszerződések alapján indult végrehajtási eljárásokban lefoglalt ingatlanok tehermentesítésétől számított 90 napos teljesítési határidőt kért megállapítani, mivel a jelzálogjog törlését és a végrehajtások megszüntetését követően a tehermentes ingatlanokból a tartozását az I. r. alperes részére meg tudja fizetni.

[30] Kérte a végrehajtási eljárások felfüggesztését a jelen eljárás jogerős befejezéséig.

[31] A felperes indítványozta, hogy az elsőfokú bíróság kezdeményezzen az Európai Unió Bíróságánál előzetes döntéshozatali eljárást, a következő kérdések megválaszolására:

[32] Megfelel-e az irányelv 6. cikk (1) bekezdésnek és 7. cikk (1) bekezdésben foglalt feltételeknek az, hogy a magyar bírói gyakorlat a DH 1. tv. 3. § (1) bekezdése szerint tisztességtelen szerződési kikötés helyett a DH 1. tv. 3. § (2) bekezdése szerinti norma helyettesítését tekinti az eredeti jogi és ténybeli állapot helyreállításának, és nem az EUB C-6/22. szám alatti ítéletben kifejtetteket, ezzel korlátozza a megfelelő jogi és ténybeli állapotok helyreállításának lehetőségét, illetve az EUB ítéleteinek anyagi jogi hatályát.

[33] Megfelel-e a 13/93. számú irányelv 6. cikk (1) és 7. cikk (1) bekezdésének azon, a DH 2 tv. 37. §-ának, illetve 37/A. §-ának tartalma szerint kialakított ítélkezési gyakorlat, amely korlátozza a szerződés érvénytelenségének alkalmazható jogkövetkezményeit, továbbá a felek fizetési kötelezettségét kizárólag a DH 2. tv. 38. § (6) bekezdés szerinti felülvizsgált elszámolás adatainak alapul vételével teszi lehetővé.

[34] Korlátozhatja-e a Kúria Gfv.VI.30.205/2023/2. és a Gfv.VI.30.206/2023/2. szám alatti precedens jellegű végzése az EUB C-705/21. és C-520/21. szám alatti ítéletének hatályát azzal a valótlan állítással, amely szerint az EU Bíróság hozott olyan ítéletet, melyben azt mondta ki, hogy a DH törvények megfelelnek az irányelvnek és az uniós jognak.

[35] A Kúria előbbi végzéseiben foglalt jogi érvelés és a levont következtetés megfelel-e a 13/93. irányelv szerinti teljes érvényesülés és hatékony bírói jogvédelem közjogi elvárásainak, illetve megilleti-e a perbíróságot az a jog, hogy az EUB ítéletek hatályát korlátozza e két kúriai végzés tartalma szerint.

[36] Az I. r. alperes az ellenkérelmében elsődlegesen az eljárás megszüntetését indítványozta a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja, és a 176. § (1) bekezdés d) pontja alapján.

[37] Azzal érvelt, hogy a kölcsönszerződések érvénytelenségére hivatkozással 2016 évben indított végrehajtás megszüntetése iránti perben a felperes keresetét az eljáró bíróságok jogerősen elutasították, erre tekintettel az ítélt dolog esete áll fenn.

[38] Arra is hivatkozott, hogy a kereseti kérelem nem felel meg a DH2. tv. 37. §-ban foglaltaknak, ezért a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja alapján az eljárás megszüntetése indokolt. A felperes ugyanis nem terjesztett elő a jogkövetkezmény alkalmazására vonatkozóan a felek közti elszámolásra kiterjedő, és összességében is meghatározott, megfelelő számszaki levezetést tartalmazó kérelmet.

[39] Az I.r. alperes érdemben a kereset elutasítását kérte.

[40] Az álláspontja szerint a támadott szerződések a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján nem érvénytelenek, ugyanis a törlesztőrészletek számát, összegét, a törlesztési időpontokat, a kamatszámítási képletet, valamint az esedékességkori CHF devizaárfolyam elérhetőségét, kölcsönszerződések megfelelően tartalmazzák, vagyis a törlesztőrészlet a kölcsönszerződés aktuális állapotának megfelelően kiszámítható volt.

[41] Utalt arra, hogy az idézett jogszabály csak a kölcsönszerződés megkötésekor fizetendő törlesztőrészlet meghatározását követeli meg.

[42] Hangsúlyozta, hogy a jogszabály által meghatározott szerződési feltételek tisztességtelensége nem vizsgálható az uniós jog alapján sem.

[43] Az I.r. alperes kitért arra is, hogy az árfolyamkockázat felperesre telepítése nem volt tisztességtelen. Önmagában a devizakockázatot a fogyasztóra terhelő szerződési kikötés tisztességtelensége nem vizsgálható, mivel az árfolyamkockázat a kölcsönszerződés elsődleges tárgyát képezi. A tisztességtelenség körében ennek kapcsán kizárólag az vizsgálható, hogy a devizakockázattal kapcsolatos nyilatkozatok az átlagos fogyasztó számára világosak és érthetőek voltak-e.

[44] Az I.r. alperes a tájékoztatási kötelezettségének már a szerződéskötést megelőzően, külön kockázatfeltáró nyilatkozatban is eleget tett, amely megfelelt az 1996. évi CXII. tv. 203. § (6)-(7) bekezdésében írtaknak, valamint a Kúria 6/2013. PJE és 2/2014. PJE határozataiban, továbbá az EUB C-186/16. számú és a C-51/17. számú ítéletben kifejtett szempontoknak is.

[45] Az I.r. alperes álláspontja szerint a felperes által felhívott C-705/21. számú ítélet kizárólag az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződési kikötés tisztességtelen jellegének megállapítása körében tett megállapításokat, az nem érintette sem az árfolyamrés, sem az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségének kérdését, sem azokat a szerződéseket, amelyek tekintetében az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás megfelelő volt.

[46] Hangsúlyozta, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás átláthatóságának hiánya miatti érvénytelenség jogkövetkezményeit az uniós jog nem szabályozza, erre a tagállami anyagi jogi és eljárásjogi szabályok az irányadók.

[47] A C-932/19. és a C-520/21. számú döntésekre hivatkozással állította, hogy a DH törvények az EUB szerint sem ellentétesek a 93/13/EGK. számú irányelvvel.

[48] A magyar jogalkotó a deviza alapú kölcsönszerződések tekintetében kizárta az eredeti állapot helyreállítását, így a bíróságnak nem azt az állapotot kell helyreállítani, amelyben a felek akkor lettek volna, ha a szerződést nem kötik meg, hanem a szerződés fenntartása mellett azt az állapotot, amelyben a fogyasztó akkor lett volna, ha a tisztességtelennek ítélt feltétel nem létezett volna.

[49] Emellett a C-705/21. számú ítélet sem zárja ki az érvényessé nyilvánítást az alkalmazható jogkövetkezmények közül. Amennyiben az érvénytelenség oka az árfolyamkockázat hatásainak átláthatatlansága, akkor ezen érvénytelenségi ok megszüntethető azzal, ha az árfolyamkockázatot nem a fogyasztó viseli. Ez nem jelent tiltott, az uniós joggal ellentétes szerződésmódosítást, mivel ez esetben nem módosításra kerül sor, hanem a szerződés fennmaradhat a kockázattelépítő rendelkezések nélkül. Utalt e körben a Kúria 2023. május 22-én meghozott Gfv.VI.30.206/2023/2. számú precedensértékű határozatára.

[50] Az I.r. alperes az összepszerűség körében kifejtette, hogy az ügyleti kamatok és a költségek mellőzésére irányuló felperesi kérelem azért alaptalan, mert a C-520/21. számú ügyben hozott ítéletében az EUB ügyspecifikusan a lengyel jog szabályainak alapul vételével vizsgálta a feltett kérdéseket, a lengyel jog azonban a szerződés érvénytelenségének tekintetében eltér a magyar jogtól, mely a DH törvényekkel az eredeti állapot helyreállításának jogkövetkezményét kizárta, és a szerződés hatályossá vagy érvényessé nyilvánítását írta elő jogkövetkezményként.

[51] A felperesnek a jó erkölcsbe ütközéssel kapcsolatos érvelésével szemben az I.r. alperes a 6/2013. számú PJE határozatban foglaltakra hivatkozott.

[52] A II. r. alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását és a perköltsége megtérítését kérte.

[53] Az I. r. alperes alaki védekezéséhez csatlakozva indítványozta az eljárás megszüntetését, utalt arra, hogy a per tárgyát képező kölcsönszerződések érvényességét a végrehajtás megszüntetése iránti perben a bíróság már vizsgálta.

[54] Egyetértett az I.r. alperes érdemi védekezésében kifejtettekkel.

[55] Rámutatott, hogy a szerződések a felperes nemteljesítése miatt megszűntek, ezért azok utólag hatályossá nem nyilváníthatók.

[56] A kereset összecszerűségét vitatta, és kifogásolta, hogy a felperes számítása értelmezhetetlen, elmaradt az abban szereplő adatok, különösen a felperes által megjelölt tőke- és kamatösszegek levezetése, indokolása; a felperes alaptalanul hagyta figyelmen kívül az őt terhelő késedelmi kamatokat.

[57] Hangsúlyozta, hogy a felperes nem a tartozás fennállását, hanem annak összecszerűségét vitatja, ezen igényét azonban a végrehajtás korlátozása iránti perben kellene érvényesítenie.

[58] Utalt arra, hogy a felperes által előadottak számos, a konkrét üggyel kapcsolatban nem álló jogi érvelést tartalmaznak

[59] A II.r. alperes álláspontja szerint a felperes által hivatkozott C-705/21. számú ügyben hozott döntés a per szempontjából irreleváns, hiszen ez a döntés az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződési kikötések átláthatatlan voltából eredő jogkövetkezményekre vonatkozik, viszont a perbeli szerződésekhez kapcsolódó árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelő volt.

[60] A teljesítési határidőre vonatkozó felperesi indítványt elutasítani kérte figyelemmel arra, hogy a felperes már több, mint 10 éve részteljesítést sem eszközölt, ami a valós fizetési szándék hiányát bizonyítja.

[61] Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését szükségtelennek tartotta, az csak az eljárás elhúzódását célozza.

[62] Az elsőfokú bíróság - a fellebbezéssel támadott ítéletében – a kereseti kérelmet elutasította.

[63] Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II.r. alperes javára 1.930.000.- forint perköltséget, valamint az állam javára – az ítéletben írt módon – 1.500.000.- forint elsőfokú eljárási illetéket.

[64] Az elsőfokú bíróság a végrehajtó1 Végrehajtói Irodája előtt 0204.V.0086/2012, és 0203.V.0087/2012 számon folyamatban lévő végrehajtási eljárásoknak a - hrsz.1-ú, cím8 szám alatti ingatlannal összefüggő végrehajtási cselekményekre kiterjedő - felfüggesztését megszüntette.

[65] Az elsőfokú bíróság előre bocsátotta, hogy az alperesek által előterjesztett pergátló kifogásra tekintettel elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a korábban a felperes által az alperesek ellen indított végrehajtás megszüntetése iránti perben hozott jogerős ítélet, továbbá a felperes által az alperesek között létrejött engedményezés érvénytelenségének megállapítására irányuló perben meghozott jogerős ítélet a felek között a jelen eljárásban ítélt dolgot, a Pp. 176. § (1) bekezdés d) pontja szerinti visszautasítási okot keletkeztet-e.

[66] Az elsőfokú bíróság akként foglalt állást, hogy a felperes által az engedményezési szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perben érvényesített jog nem azonos jelen keresetben előterjesztett, érvényesíteni kívánt joggal: a jelen pernek ugyanis nem a felek közti engedményezési szerződés érvénytelensége – bár arra a jogvita eldöntésétől függően valóban lehet kihatása –, hanem a felperes és az I. r. alperes között létrejött kölcsönszerződések érvénytelensége a tárgya.

[67] Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a felperes által a végrehajtás megszüntetése iránt indított per és a jelen eljárás tárgya nem azonos: ugyanis a végrehajtás megszüntetése iránti perben a bíróság az ítéletének rendelkező részében nem nyilváníthatja ki a szerződés érvénytelenségére vonatkozó álláspontját akkor sem, ha a végrehajtás megszüntetésének oka az annak alapjául szolgáló szerződés érvénytelensége. Az utóbb indított érvénytelenségi perben önmagukban a végrehajtás megszüntetése iránti per jogerős ítéletének indokai nem zárják ki a végrehajtás alapjául szolgáló szerződés érvénytelenségének vizsgálatát (BH 2021.255).

[68] A per megszüntetésére ítélt dologra hivatkozással – a fentieken túl – azért sem volt lehetőség, mert a felperes az I.r. alperessel kötött szerződés érvénytelenségét a végrehajtás megszüntetése iránti perben előadott okok mellett jelen perben egyéb indokok alapján is kérte.

[69] A törvényszék azt állapította meg, hogy a kereset - a jogkövetkezmények tekintetében - a szerződés hatálytalanságának megállapítására irányult, a 2023. május 22-én előterjesztett, 32.P.20.045/2023/9. számú beadványának 2. oldala pedig tartalmazza azon számszaki levezetést, amely a felperesnek az EUB C-520/21. számú döntésben meghatározott, az ügyleti kamatok mellőzésére vonatkozó jogi álláspontjával összhangban áll.

[70] A per megszüntetésére tehát a jelen esetben a DH 2. tv. 37. § (3) bekezdésére alapított alperesi hivatkozás sem ad alapot.

[71] Az elsőfokú bíróság - a jogvita érdemi elbírálása körében - rögzítette, hogy a felperes a perbeli szerződések érvénytelenségét három ok/indok alapján állította: hivatkozott arra, hogy a szerződések nyilvánvalóan a jó erkölcsbe ütköznek (rPtk. Ptk. 200. § (2) bekezdése); azzal is érvelt, hogy a vételi és az eladási árfolyamokra vonatkozó kikötés DH 1 tv. 3. § (1) bekezdés szerinti semmissége folytán – a lényegadó szolgáltatás meghatározhatóságának hiányában – a teljes szerződés érvénytelen; továbbá a vételi és az eladási árfolyamokra vonatkozó kikötés kiesése következtében – a törlesztőrészletek meghatározhatatlansága miatt – a szerződések a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjába is ütköznek.

[72] A törvényszék leszögezte, hogy a jogszabály által nem tiltott szerződés akkor minősül a jó erkölcsbe ütközőnek, ha az azzal elérni kívánt cél, a vállalt kötelezettség jellege, azért ellenszolgáltatás felajánlása, illetve a szerződés tárgya az általánosan elfogadott erkölcsi normákat vagy szokásokat nyilvánvalóan sérti, és ezért azt az általános társadalmi megítélés

is egyértelműen tisztességtelennek, elfogadhatatlannak minősíti (BH 2000.260., EBH 2005.1234.).

[73] A törvényszék a felperes személyes meghallgatása alapján rámutatott, hogy a felperest – tudomásul véve a kockázatteltáró nyilatkozatokban az adósra háruló terhek esetleges növekedésére vonatkozó tájékoztatást is - a szerződések megkötésekor az motiválta, hogy a svájci frank alacsonyabb kamata miatt azonos futamidő alatt kisebb összeget kell visszafizetnie a forintkölcsönhöz képest a hitel törlesztése során.

[74] Köztudomású, hogy a 2008. évben bekövetkezett globális pénzügyi-gazdasági válságot megelőzően a fogyasztók számára a forint alapú ügyletekhez képest előnyösebb volt deviza alapú kölcsönszerződéseket kötni. A 2008. évi válságot követően a devizaadósok terhei - elsősorban a forint árfolyamának a svájci frank árfolyamához képest bekövetkezett nagymértékű gyengülése miatt - jelentősen növekedtek, azonban ezt megelőzően tömegesen jöttek létre deviza alapú kölcsönszerződések, amelyekhez kapcsolódóan az árfolyamkockázatnak a fogyasztóra történő ráterhelése társadalmi jellegű rosszallást nem váltott ki. Az utóbb bekövetkezett, a fogyasztóra hátrányos változások nem eredményezhetik a szerződés jó erkölcsbe ütközés miatti érvénytelenségét.

[75] A felperes által hivatkozott mechanizmus – miszerint a forint esetleges nem várt erősödésének esetére a pénzintézet a maga javára célzatosan az egyoldalú szerződésmódosítás jogát köti ki – a szerződéses konstrukcióból nem következik. Az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó szerződéses kikötések – mint tisztességtelen általános szerződési feltételek – a felperest nem kötik, ezek kérdését egyébként is rendezte a 2014. évi XXXVIII. tv. (DH 1. tv.) 4. § és 8. §, mely törvény – a későbbiekben kifejtetttekre tekintettel – az Irányelvvel nem áll ellentétben, az alkalmazható.

[76] Az elsőfokú bíróság megítélése szerint az előbbiektől okán a perbeli kölcsönszerződések jó erkölcsbe ütközése nem állapítható meg.

[77] A perbeli szerződéseknek - a vételi és az eladási árfolyamokra vonatkozó kikötés semmisségére alapított – érvénytelenségének elbírálása körében az elsőfokú bíróság felhívta a megkötés időpontjában irányadó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvénynek (rPtk.) a szerződés tartalmára vonatkozó 200. § (1) bekezdését, 205. § (1) (2) bekezdéseit, az általános szerződési feltételek tisztességtelenségére vonatkozó 209. §(1)-(5) bekezdéseit, a fogyasztói szerződésben alkalmazott tisztességtelen általános szerződési feltétel semmisségét kimondó 209/A. § (2) bekezdését, a szerződések érvénytelenségének és részbeni érvénytelenségének jogkövetkezményeit szabályozó 234. § (1) bekezdését, 237. § (1) (2) bekezdését, 239. § (1) (2) bekezdését , valamint a pénztartozások teljesítésére vonatkozó 231. § (1) (2) bekezdéseit.

[78] Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a perbeli ügyletek egyúttal a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (DH 1. tv.) hatálya alá is tartoznak, ezért a jogvita elbírálására a DH 1. törvénynek az eltérő folyósítási-törlesztési árfolyamokra – az ún. árfolyamrésre – vonatkozó 3.§. (1) (2) és (5) bekezdései, valamint az elszámolásra a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói

kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény 3. § (1)-(4) bekezdései, 37. § (1)-(2) (3) bekezdései 37/A. § (1)–(2) bekezdései is irányadók.

[79] Az elsőfokú bíróság a felhívott rendelkezések alapján levezette, hogy a DH 1. és DH 2. törvények kimondták az ún. árfolyamrésre vonatkozó szerződési kikötés semmisségét (DH 1. tv. 3.§ (1) bekezdés), az érvénytelenség okát pedig az MNB hivatalos devizaárfolyamának alkalmazásával rendelték kiküszöbölni (DH 1. tv. 3.§ (2) bekezdés).

[80] A fogyasztó túlfizetését a bank a rá nézve kötelező elszámolás során az előbbi javára köteles volt figyelembe venni. A DH 2. törvény 37.§ pedig e szerződések érvénytelensége esetén az alkalmazandó jogkövetkezmények közül az eredeti állapot helyreállításának lehetőségét kizárta.

[81] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az idézett jogszabályokból az következik, hogy a felperes keresete – az árfolyamrésszel kapcsolatos érvénytelenségi okkal kapcsolatos felperesi érvelés alapján - nem teljesíthető, mivel az árfolyamrésre vonatkozó kikötés az idézett jogszabályok folytán a szerződésnek már nem része, e helyett – szintén jogszabály folytán – az MNB árfolyam alkalmazandó.

[82] A felperesi érvelés azonban azon alapult, hogy az árfolyamrést eredményező tisztességtelen szerződési kikötésnek a szerződés érvényességére gyakorolt hatása rendezésére a DH-törvényekkel kialakított rendszer nem felel meg a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13 EKG irányelvben lefektetett céloknak, köztük az 1. cikk (1)-(2) bekezdéseiben, 4. cikk(1)-(2) bekezdéseiben, 6.cikk (1) bekezdésében és 7.cikk (1) –(2) bekezdéseiben foglaltaknak, ezért a magyar szabályozás – különösen a DH 1. tv. 3.§ (2) bekezdése – mellőzendő.

[83] A felperes álláspontjának lényege az volt, hogy a kölcsön folyósításakor vételi, a törlesztésekor pedig eladási árfolyam alkalmazása a szerződés jellegadó szolgáltatására vonatkozó kikötés, amelynek a DH 1. tv. 3.§ (1) bekezdése miatti kiesése következtében semmisségi ok áll fenn. Ennek kiküszöbölésére a DH 1. tv. 3. § (2) bekezdésével a jogalkotó által elrendelt behelyettesítés folytán helyébe lépő MNB hivatalos devizaárfolyam alkalmazása nem alkalmas. A DH 1. tv. 3. § (2) bekezdése szerinti behelyettesítés ugyanis nem felel meg az EUB jogértelmezésének, másfelől pedig a DH 1 törvény 3. § (2) bekezdése olyan általános szerződési feltételnek tekintendő, amelynek tisztességtelensége vizsgálható és megállapítható.

[84] A fentiek mellett az érvénytelenség kiküszöbölésére a DH 1 tv. 3. § (2) bekezdése alkalmazásával azért sem kerülhet sor, mivel az kógens szabály, a C-6/22. számú ítélet 64. pontja szerint pedig az irányelvvel ellentétes a tisztességtelen kikötést valamely tagállam nem diszpozitív szabályával helyettesíteni.

[85] A felperes ez utóbbi érvelésével kapcsolatosan a törvényszék rámutatott, hogy a DH 1. tv. 3. § (2) bekezdése valóban kógens szabály, azonban a behelyettesített tartalmat nem

e jogszabályhely, hanem a rPtk. 231. § (2) bekezdése foglalja magában, amely azonban diszpozitív szabály (más pénznemben meghatározott tartozást a fizetés helyén és idején érvényben lévő árfolyam alapul vételével kell átszámítani). A DH 1. tv. 3. § (2) bekezdése tehát az (1) bekezdés szerinti semmis kikötés helyébe ezen diszpozitív szabályt léptette, értelemszerűen eltérést nem engedő, azaz kógens módon.

[86] A diszpozitív rendelkezéssel történő helyettesítés pedig - bizonyos feltételek mellett - az EUB gyakorlata szerint is megengedett (C-26/13. számú döntés 80-85. pontok).

[87] Alaptalanul hivatkozott a felperes arra, hogy a kölcsönszerződéseknek - a DH 1. tv. 3.§ (2) bekezdésével előírt -, az MNB-árfolyamok behelyettesítését tartalmazó kikötésének tisztességtelensége vizsgálható.

[88] Ezen kikötést ugyanis jogszabály állapította meg, így az az Irányelv 1. cikk 2. bekezdés értelmében nem tartozik az Irányelv hatálya alá.

[89] E körben csak az vizsgálható, hogy e jogszabály milyen hatást fejt ki azon védelemmel kapcsolatban, amelyet az eredetileg az érintett kölcsönszerződésekben szereplő árfolyamra vonatkozó szerződési feltételt illetően a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése biztosít, illetve hogy összeegyeztethető-e a 93/13 irányelv által létrehozott fogyasztóvédelmi rendszerrel az, hogy az árfolyamrésre vonatkozó semmis kikötések jogszabályi rendelkezéssel történő felváltása objektív és automatikus, és a szerződéses jogviszony egésze nem szüntethető meg kizárólag ezen kikötések semmisségére hivatkozva, anélkül hogy a nemzeti bíróságok figyelembe vehetnék a szóban forgó ügy körülményeinek összességét, különösen a fogyasztó ezzel ellentétes szándékát (C-932/19. sz. döntés 29-31 pontok, C-118/17. sz. döntés 37-38. pontok).

[90] Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy arra helyesen hivatkozott a felperes, hogy a tisztességtelen feltételnek a nemzeti jog valamely diszpozitív rendelkezésével való helyettesítése is csak bizonyos korlátok között, illetve feltételek mellett felel meg az Irányelv 6. cikk (1) bekezdésének.

[91] E kivételes helyzet akkor áll fenn, ha a diszpozitív rendelkezéssel való behelyettesítés célja az, hogy a fogyasztót megvédje a szerződés teljes semmissége folytán rá nézve különösen káros következményektől (C-26/13. számú döntés 83. pontja, C-118/17. számú döntés 54. pontja).

[92] Az EUB a C-118/17. számú ügyben rámutatott arra is, hogy a tisztességtelen szerződési feltétel használatának jogszabállyal történő megszüntetése során a jogalkotó köteles tiszteletben tartani az Irányelv 6. cikk (1) bekezdéséből következő követelményeket: az adott szerződés érvényben tartása érdekében az abba beillesztett, behelyettesített új szerződési feltételek nem fejthetnek ki olyan hatást, mely gyengíti a fogyasztók számára biztosított védelmet (43. pont).

[93] Kifejtette továbbá: „A magyar jogalkotó úgy orvosolta a hitelintézetek azon gyakorlatához kapcsolódó problémákat, hogy árfolyamrésre vonatkozó szerződési feltételeket

tartalmazó kölcsönszerződéseket kötnek, hogy e szerződési feltételeket törvényi úton módosította, miközben a kölcsönszerződéseket érvényben tartotta, az ilyen megközelítés megfelel az uniós törvényhozó által a 93/13. irányelv, és többek között ezen irányelv 6. cikk (1) bekezdésének keretében követett célkitűzésnek. E cél ugyanis a felek közti egyensúly helyreállítása, elvileg egy szerződés egésze érvényességének fenntartásával, nem pedig a tisztességtelen feltételeket tartalmazó valamennyi szerződés semmissé nyilvánítása” (40. pont).

[94] A fogyasztók számára biztosított védelem fenntartása körében a tagállami bíróságnak azt kell vizsgálnia, hogy a nemzeti jogszabályok – azaz a DH törvények – lehetővé teszik-e azon jogi és ténybeli helyzet helyreállítását, amelyben a felperes a kölcsön folyósításakor a vételi-, a tartozás törlesztésekor pedig az eladási árfolyam alkalmazására vonatkozó feltétel hiányában lett volna, többek között azzal, hogy biztosítják az eladó vagy szolgáltató jogalap nélküli gazdagodásának visszatérítéséhez való jogot (C-118/17. számú ítélet 44. pont).

[95] Ha ilyen (árfolyamrésre vonatkozó) kikötés a szerződésekben eleve nem lett volna, akkor ennek következménye – szemben a felperes érvelésével – nem a szerződés devizaalapúságának megszűnése, hanem az, hogy a folyósításkori és törlesztéskori összegek átváltási árfolyamára diszpozitív szabályként a rPtk. 231.§ (2) bekezdése lett volna irányadó.

[96] A jogalap nélküli gazdagodás visszatérítésére pedig a 2014. évi XL. tv. (DH 2. tv.) 3. §. (1) bekezdése megteremtette a lehetőséget azzal, hogy a 2014. évi XXXVIII. törvény 3. § (1) bekezdése szerinti semmis kikötés alkalmazása esetén a semmis kikötés alapján folyósított és a (2) bekezdés szerinti módon átszámított kölcsön, valamint a semmis kikötésnek megfelelően teljesített és a (2) bekezdés szerinti módon átszámított törlesztőrészek közötti különbözet összegét árfolyamrésből származó túlfizetesként kell elszámolni a fogyasztó javára.

[97] A jelen esetben erre sor került, az I. r. alperes a felperes javára 2015. február 1-jei fordulónappal 5.581,16 CHF-et, mint tisztességtelenül felszámított összeget elszámolt, azzal a tartozást csökkentette.

[98] Az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy a fentiek a C-932/19. számú ítéletből is levezethetők: az EUB rámutatott, amennyiben a tagállami bíróság az önálló mérlegelési jogkörének gyakorlása keretében meg tudja állapítani, hogy a nemzeti jogszabályban előírt intézkedések megtétele valóban lehetővé teszi azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását, amelyben a fogyasztó az árfolyamrésre vonatkozó tisztességtelen kikötés hiányában lett volna – azaz a tagállami jog biztosítja a fogyasztó számára az eladó vagy szolgáltató jogalap nélküli gazdagodásának visszatérítéséhez való jogot –, ebben az esetben nem ellentétes az irányelv 6. cikk (1) bekezdésével az olyan nemzeti szabályozás, amely előírja az árfolyamrésre vonatkozó tisztességtelennek tekintett kikötés helyett a nemzeti jog hivatalos árfolyama alkalmazását előíró rendelkezésének alkalmazását anélkül, hogy a bíróságnak lehetősége lenne az érintett fogyasztónak a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségének megállapítására irányuló kérelmének helyt adni (51. pont).

[99] A jelen esetben az elsőfokú bíróságnak ilyen mérlegelésre és megállapításra módja és lehetősége volt.

[100] A kifejtettek mellett a törvényszék kitért arra, hogy a perbeli szerződésekhez kapcsolódó, árfolyamkockázatokra vonatkozó tájékoztatás kellően világos és érthető volt, az előre vetítette a kockázat valós bekövetkeztének lehetőségét, ezért nem okozza a szerződések érvénytelenségét.

[101] Alaptalannak ítélte a törvényszék a felperes azon hivatkozását is, hogy a kölcsön folyósításakori, illetve törlesztésekori árfolyamokat megállapító feltételeknek a DH 1. tv. 3. § (1) bekezdése folytán történő kiesése miatt a szerződés jellegadó szolgáltatása meghatározhatatlanná válik, és ennél fogva a teljes szerződés érvényessége megdől.

[102] E körben a törvényszék utal az EUB C-26/13. számú ügy 43-59. pontjaiban kifejtettekre, miszerint a tagállami bíróságnak kell az adott egyedi kölcsönszerződés természetére, általános rendszerére és kikötéseire, valamint jogi és ténybeli összefüggéseire tekintettel megítélnie, hogy a havi törlesztőrészletek átváltási árfolyamát meghatározó feltétel az adós azon szolgáltatása alapvető elemének minősül-e, amely abban áll, hogy a hitelező által a rendelkezésre bocsátott összeget visszafizesse.

[103] A törvényszék kifejtette, hogy mindkét szerződés a kölcsönt forintban határozta meg azzal, hogy a hitelkeret devizában való meghatározásából és a szerződés egyéb rendelkezéseiből is egyértelműen következett, hogy a kölcsönt devizában állapították meg, és az adósnak ezt az összeget, valamint annak járulékait kellett forintban visszafizetni az aktuális árfolyamon.

[104] Az átváltási árfolyam a szerződés lényegét meghatározó feltételekhez, azaz az 1.1. pontjában meghatározott tartalomhoz csak járulékos jelleggel kapcsolódik, és nem tartozik a szerződés elsődleges tárgyának fogalma alá (C-26/13. számú ítélet 50. pont).

[105] A törvényszék utalt arra, hogy az árfolyamrésre vonatkozó kikötések tisztességtelenségének kérdését az EU Bíróság több döntése is érintette, (így különösen a C-26/13. számú ügyben meghozott döntés) melyre az Irányelv 4. cikk (2) bekezdése alapján nyilvánvalóan nem kerülhetett volna sor, ha azt a szolgáltatás alapvető elemének minősítette volna.

[106] A felperes álláspontjával szemben a szerződések tárgya, az adott összegű forintkölcsönnek devizában kifejezett összege a DH 1. tv. 3. § (2) bekezdése alapján kiszámítható volt, akár csak a törlesztőrészletek összege, figyelemmel a 2014. évi XL. tv. (DH 2. tv.) 3. §-ában írtakra. Miután a DH 1-DH 2. törvényeknek a felperes által kifogásolt rendelkezései, illetve rendszere az EUB fentebb hivatkozott döntéseiben kifejtett szempontok alapján nem áll ellentétben az Irányelvvel, így azok mellőzésére nem volt indok.

[107] A törlesztőrészletek kiszámíthatóságára figyelemmel a kölcsönszerződések érvénytelensége a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján sem állapítható meg.

[108] Alaptalan az a felperesi álláspont is, amely szerint a C-705/21. számú döntés 13. pontjából az következik, hogy a perbeli kölcsönszerződések a vételi-eladási árfolyamok alkalmazására vonatkozó kikötések tisztességtelensége miatt teljes egészében érvénytelenek. Az EUB ugyanis ebben a pontban nem a saját álláspontját fejtette ki, hanem a kérdést előterjesztő bíróság álláspontjára utalt.

[109] Az elsőfokú bíróság rámutatott, hogy tévesen támadja a felperes a kölcsönszerződéseknek a DH 1. törvénnyel történő érvényessé nyilvánítását azon az alapon, hogy az így kialakult jogi helyzetet azzal a feltételezett helyzettel hasonlítja össze, mintha őt csupán a forintban meghatározott tartozás visszafizetésének kötelezettsége terhelné.

[110] Az előbbieken kifejtettekből az következik, hogy a szerződés teljes érvénytelensége folytán – akár az eredeti állapot helyreállítása, akár a szerződés hatályossá nyilvánítása esetén – a Magyar Nemzeti Bank árfolyamának figyelembevételével devizában meghatározott tartozás alapul vételével kellene elszámolnia az I. r., illetve a követelést engedményezés folytán megszerző II. r. alperessel.

[111] A fentiekre tekintettel a törvényszék a perbeli szerződések érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetet elutasította.

[112] A felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmét a törvényszék elutasította, mivel az 1-2. kérdések – az előbbieken is hivatkozott EUB döntések fényében, további előzetes döntéshozatali eljárás nélkül is – eldönthetőek, a 3-4. kérdések pedig általános jellegűek, és az alapjogvitával lényegi összefüggésben nem állnak.

[113] A törvényszék - a kereset elutasítására tekintettel - a végrehajtás felfüggesztésének megszüntetéséről is rendelkezett.

[114] A felperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte a kereseti kérelemben foglaltak szerint.

[115] A másodlagos kérelme az ítélet hatályon kívül helyezésére, és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására, új határozat hozatalára utasítására irányult figyelemmel arra, hogy az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése miatt az ítélet érdemi felülbírálatra nem alkalmas.

[116] A felperes a fellebbezésében fenntartotta és részletesen kifejtette az elsőfokú eljárásban előadott érvelését.

[117] A szerződések teljes érvénytelenségét a C-26/13., C-118/17., C-260/18., a C-932/19., illetve a C-6/22. szám alatti döntésekből vezette le.

[118] Hangsúlyozta, hogy az eredeti jogi és ténybeli állapot helyreállítása a felek formális egyensúlyának valódi egyensúllyal való felváltását jelenti, azaz a szerződésből el kell hagyni a tisztességtelen kikötéseket és az így visszamaradó állapot tekinthető az eredeti jogi és ténybeli állapotnak.

[119] A tisztességtelen kikötés kógens normával való behelyettesítése nem felel meg az eredeti jogi és ténybeli állapot helyreállításával szemben támasztott igénynek, hiszen az már a szerződés érvénytelenségének többlettartalom beillesztésével történő orvoslását jelenti.

[120] A devizában kirótt pénztartozás tehát az rPtk. 231. § (2) bekezdése alkalmazásával forintösszegeből nem kiszámolható.

[121] A felperes kiemelte, hogy a C-932/19. szám alatti ítélet a fogyasztó elvonhatatlan jogaként definiálja a jogvédelem visszautasításának jogát.

[122] A fellebbezésével egyidejűleg a felperes ismételt előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését indítványozta – lényegében – annak megválaszolására, hogy a magyar jogalkotó által a DH törvényeken alapuló kiigazító rendszer felülvizsgálható-e az uniós jog alapján, és megfelel-e annak (fellebbezés 14.o. 40.pont).

[123] A felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését indítványozta az alábbi kérdésekben:

1.) Úgy kell-e értelmezni a 93/13 Irányelvet, ezzel kapcsolatosan a EUSZ 19. cikk (1) bekezdés második albekezdése és a Charta 47. és 38. cikke fényében az Irányelv 6. cikk (1) bekezdését és az irányelv 24. preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett 7. cikkének (1) bekezdését, hogy irányelvvel ellentétesnek minősül az olyan tagállami bírósági ítélezési gyakorlat, amely szerint a rPtk. 231.§ (2) bekezdésében foglalt – jogi jellegét tekintve diszpozitívnek minősülő – jogi norma kerül behelyettesítésre a nemzeti jogalkotó megdönthetetlen törvényi vélelmével már tisztességtelennek minősített kikötés helyébe annak ellenére, hogy a behelyettesítendő norma alapján nem számítható ki a felek által egyedileg megtárgyalt forint összegeből a devizában kirótt pénztartozás?

2.) A 93/13 irányelvvel ellentétesnek minősül-e az olyan ítélezési gyakorlat, mely szerint a DH1 tv 3.§ (2) bekezdésében foglalt – jogi jellegét tekintve kógensnek minősülő – jogi norma kerül behelyettesítésre a nemzeti jogalkotó megdönthetetlen törvényi vélelmével már tisztességtelennek minősített kikötés helyébe?

3.) A 93/13 irányelvvel ellentétesnek minősül-e az olyan ítélezési gyakorlat, mely szerint az a) vagy b) pontokban szereplő behelyettesítés megfelel azon jogi és ténybeli állapot helyreállításának, mely a tisztességtelen kikötés elhagyásával áll elő?

4.) A 93/13 irányelvvel ellentétesnek minősül-e az olyan ítélezési gyakorlat, mely szerint az EUB nem találta irányelvvel ellentétesnek a DH1 tv. 3.§ (2) bekezdésében

foglalt kógens norma behelyettesítését, így a behelyettesítést előíró nemzeti norma félretételére nincsen jogi lehetőség?

5.) Értelmezhető-e úgy a Charta 1. cikke, 17. cikke, 20. cikke, 38. cikke és 47. cikke, hogy a nemzeti bíróság utólagos, a szerződéskötést sok évvel követő ad hoc nemzeti jogalkotási beavatkozás eredményeként (amelyet a kérdést előterjesztő nemzeti bíróság a fogyasztó szempontjából előre láthatatlan fejlemények tart) létrehozott normákkal vált fel annak érdekében tisztességtelen szerződéses kikötéseket, hogy a tisztességtelen feltételt alkalmazó hitelezőt, vagy annak jogutódait mentesítse a visszatartó erő alkalmazása alól, illetve a fogyasztókat az így érvényessé nyilvánított szerződésekből fakadó kötelek teljesítésére állami kényszerrel, végrehajtás útján kényszerítse, azonban a Charta rendelkezései ily módon nem sérülnek?

6.) Az EUSZ 1. cikkével, 6. cikk (1) bekezdésével, 9. és 19. cikkeivel, illetve az EUMSZ 267. cikkével ellentétesnek minősül-e az olyan 93/13 Irányelv hatálya alá tartozó fogyasztói pert érintő bírói ítélkezési gyakorlat, mely szerint a nemzeti jogalkotó által létrehozott kógens norma behelyettesítésének kizártságát, avagy a behelyettesítés lehetőségeinek jogi korlátait az uniós jog értelmezésével kimondó EUB ítélet nem rendelkezik azonnali és közvetlen hatállyal a nemzeti bíróságok felé?

7.) Ellentétesnek minősül-e a 2005/29/EK irányelvvel kölcsönhatásban értelmezett 93/13 Irányelvvel, illetve az EUMSZ 102. cikkével, figyelemmel az EUSZ 19. és a Charta 38 és 47 cikkére az a jelen perben is releváns nemzeti bírósági ítélkezési gyakorlat, mely helyt ad olyan állami beavatkozásnak a fogyasztói szerződésekbe, mely egyébként a szolgáltató magatartása esetében az uniós jog által tilalmazott lenne, azonban a jogalkotó magatartása már nem minősíthető tisztességtelennek, agresszívnek, fenyegetőnek, hiszen az állam eleve teljesíthetetlen feltételeket alkalmaz a felek szerződésében, majd annak kikényszerítését hatalmával biztosítja az erőfölényben álló hitelezők részére?

[124] Az I.r. alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására, és a felperes perköltségben marasztalására irányult.

[125] Az I.r. alperes álláspontja szerint az elsőfokú ítélet érdemben helytálló, a felperesi fellebbezésben foglaltak alapján annak megváltoztatása nem indokolt.

[126] Az I.r. alperes kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének [27] és [28] bekezdéseiben, az ott írt indokok alapján helyesen fejtette ki, hogy a felperes keresete nem teljesíthető, mivel az árfolyamrésre vonatkozó kikötés az idézett jogszabályokból következően már nem része a szerződésnek, helyette az MNB árfolyam alkalmazandó.

[127] A törvényszék helyesen mutatott rá, hogy a Kúria a 6/2013. számú PJE határozatában már egyértelműen állást foglalt abban, hogy a perbelivel azonos kölcsönkonstrukciók nem ütköznek a jóerkölcsbe.

[128] Az előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelmet arra hivatkozással kérte elutasítani, hogy a felperes korábban ugyanezen kérdésekkel kapcsolatosan már terjesztett elő

előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelmet, amelyet azonban az elsőfokú bíróság elutasított.

[129] Az I.r. alperes kiemelte, hogy a kérelem egyrészt azért alaptalan, mert a felperes által feltenni indítványozott kérdések egy részében az EUB a korábbi döntéseiben már állást foglalt, a többi kérdés pedig nem feltétele a jelen per elbírálásának.

[130] A II.r. alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, annak helyes indokai alapján, a felperes perköltségben marasztalása mellett.

[131] Kiemelte, hogy a fellebbezés új indokokat nem tartalmaz, a törvényszék a felperes által az elsőfokú eljárás során előadottakat már megfelelően értékelte.

[132] Rámutatott, hogy a fellebbezésből nem olvasható ki, hogy az egyes fellebbezési kérelmeket mely tényekre alapítva, milyen ok-okozati összefüggés alapján terjesztette elő a felperes; az EUB ítéletek öncélú ismertetése a fellebbezési kérelmek érvekkel való alátámasztását nem pótolja.

[133] A II.r. alperes az előzetes döntéshozatali kérelmet elutasítani kérte, mivel az nem a per elbírálásához szükséges, megválaszolandó kérdésekre irányul, hanem kizárólag az eljárás elhúzását célozza.

[134] A fellebbezés alaptalan.

[135] Az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges körben lefolytatta, a bizonyítékok okszerű értékelésével helyes tényállást állapított meg, amelyből levont jogi következtetéseivel és annak indokaival is az ítéltábla teljes körűen egyetértett.

[136] Az ítéltábla elsőként az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló felperesi indítványt bírálta el, amelyet a Pp.130.§. (3) bekezdése értelmében az alábbiak szerint elutasított.

[137] Az EUB részére feltenni indítványozott 1.) kérdés önmagában azért nem válaszolható meg, mert már a kérdésfeltevés felperes által megszabott előfeltétele is téves: a felperes ugyanis lényegében az C-932/19. számú döntésben az EUB által már megválaszolt kérdést terjesztette elő immár abból a téves tényalapból kiindulva, hogy a behelyettesítendő norma (azaz rPtk.231.§. (2) bekezdés) alapján nem számítható ki az egyedileg megtárgyalt forint összegből a devizában kirótt pénztartozás. Ezzel szemben a folyósított forintösszegből az MNB árfolyam alkalmazásával a pénztartozás devizában kirótt összege is megállapítható.

[138] Az ítéltábla álláspontja szerint a 2.) kérdés az uniós jog értelmezését nem igényli, az abban felvetett jogkérdést az elsőfokú bíróság az ítéletének [32] bekezdésében megválaszolta: ugyanis a DH1 törvény 3. § (2) bekezdése, mint kógens rendelkezés

tartalmilag az rPtk. diszpozitív 231. § (2) bekezdését rendeli alkalmazni; ez utóbbi alkalmazását pedig az uniós jog sem zárja ki.

[139] A feltenni indítványozott 3.) kérdést a rendelkezésre álló EUB döntések (C-932/19., C-118/17) tükrében a nemzeti bíróságnak kell megválaszolnia.

[140] A 4.) kérdés tartalmilag a 2.) számú kérdéssel egyezik meg.

[141] Az ítéltábla álláspontja szerint a felperes által megfogalmazott további felvetések (5.,6.,7.) tartalmukban nem kérdéseket, hanem a felperes azon álláspontját (véleményét) tartalmazzák, miszerint a nemzeti hatóságok nem megfelelően alkalmazzák az uniós jogot.

[142] Az ítéltábla kiemeli, hogy az EUMSZ 267. cikkéből kitűnik, hogy a kért előzetes döntésnek „szükségesnek” kell lennie a kérdést előterjesztő bíróság számára az előtte folyamatban lévő ügy eldöntéséhez.

[143] A jelen esetben azonban a felperes által feltenni kért kérdések egyikének megválaszolása sem szükséges az alapügy érdemi elbírálásához, a jelen jogvita szempontjából releváns uniós jogi rendelkezések a korábban meghozott, és az alábbiakban hivatkozott EUB döntésekben már értelmezést nyertek.

[144] A fentiek alapján az ítéltábla a felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmét elutasította.

[145] Az ítéltábla az ügy érdemében - a fellebbezésben foglaltakra tekintettel - az alábbiakat emeli ki.

[146] Az ítéltábla álláspontja szerint alaptalan a felperes - fellebbezésben is előadott – azon érvelése, hogy a DH1 törvény árfolyamrés tisztességtelenségének orvoslását célzó rendelkezései az Irányelvbe ütköznek, a fogyasztói érdekeivel ellentétesek, és nem teszik lehetővé - az EUB C-932/19. számú ítéletében előírt - azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását, amelyben ő (mint fogyasztó) e tisztességtelen kikötés hiányában lenne.

[147] Az EUB C-932/19. számú ítélete rögzíti, hogy nem ellentétes a fogyasztói irányelv 6.cikk (1) bekezdésével az a nemzeti szabályozás, amely a fogyasztó akarata ellenére is az árfolyamrésre vonatkozó tisztességtelen kikötést – a teljes érvénytelenség iránti kérelemnek helyt adást kizárva - a nemzeti jog hivatalos árfolyamának alkalmazását előíró rendelkezésével váltja fel feltéve, hogy a nemzeti jogszabályban így előírt intézkedések megtétele valóban lehetővé teszi azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását, amelyben a fogyasztó e tisztességtelen kikötés hiányában lenne.

[148] A jelen esetben a DH 1. törvény 3.§. (2) bekezdése alkalmazásának az EUB C-932/19. számú döntésben írt, fenti kritériuma az alábbiak szerint teljesül.

[149] Amennyiben a felek a kölcsönszerződésben nem rendelkeztek volna az alkalmazandó árfolyamról, úgy a szerződés a rPtk. 231.§. (1) bekezdésének alkalmazásával teljesíthető lett volna, azaz a különmemű árfolyamok alkalmazása, mint semmisségi ok nem vezet a teljes szerződés érvénytelenségéhez. A DH 1 törvény 3.§. (2) bekezdése a rPtk.231.§. (2) bekezdésében meghatározott diszpozitív rendelkezés alkalmazását erősíti meg a 2/2014. PJE határozatban kifejtett jogértelmezés szerint.

[150] Az a EUB C-932/19. számú döntésben megkívánt azon jogi és ténybeli állapot, amelyben a felperes a kikötés hiányában lett volna, helyreállt azzal, hogy a szerződésbe az MNB árfolyam került (jogi állapot), a felek között pedig a DH 2 törvény szerinti elszámolás megtörtént (ténybeli állapot). A DH 2 tv. szerinti elszámolással - az EUB C-932/19. számú ítélet [42] bekezdésében írtaknak megfelelően – a ténybeli állapot olyan módon állt helyre, hogy a szabályozás biztosította a felperes számára a szolgáltató jogalap nélküli, a tisztességtelen feltétel alapján való gazdagodásának visszatérítéséhez való jogot.

[151] A DH 1 törvény 3. (2) bekezdése alkalmazhatóságának feltételül szabott eredeti jogi és ténybeli állapot helyreállításának kritériuma – a C-932/19. számú ítélet mellett - az EUB további döntéseiből is levezethető: a C-705/21. számú döntés [47] bekezdése rögzíti, hogy a fogyasztót abba a helyzetbe kell hozni, amelyben akkor lett volna, ha a tisztességtelennek ítélt feltétel soha nem létezett volna; a [48] bekezdés azt tartalmazza, hogy ennek megfelel az, hogy a nemzeti szabályozás visszatéríteti a fogyasztó részére jogalap nélküli gazdagodás címén azokat az összegeket, amelyeket a hitelező a tisztességtelennek ítélt feltétel alapján szedett be.

[152] Ugyanezen döntés [39] bekezdése, továbbá a C-118/17.számú döntés [44] bekezdése, a C-472/20. döntés [50] és [55] bekezdése, valamint az 520/21. EUB döntésnek a [60] bekezdése ugyanezzel a tartalommal foglal állást.

[153] A fentebb kifejtettek szerint – az EUB által számos hivatkozott döntésében egyértelművé tett állásfoglalásának megfelelően - a DH 1 törvény 3. (2) bekezdésének alkalmazása tehát (a DH 2 törvény szerinti elszámolás megtörténtével) alkalmas volt annak a jogi és ténybeli állapotnak a helyreállítására, amelyben a fogyasztó az árfolyamrésre vonatkozó tisztességtelen kikötés hiányában lett volna, ezért a DH 1 törvény ezen rendelkezésének alkalmazása – a felperesnek a hivatkozott EUB döntésekkel ellentétes érvelésével szemben – az Irányelvvel nem ellentétes, az uniós jogot nem sérti.

[154] A kifejtettekből az is következik, hogy a különmemű árfolyamok alkalmazását előíró kikötések érvénytelenségének a DH 1 törvény 3.§. (2) bekezdésében írt jogkövetkezményeitől eltérő jogkövetkezmények alkalmazására irányuló felperesi érvelés alaptalan.

[155] A felperesi állásponttal szemben helyesen utalt az elsőfokú bíróság a 6/2013. PJE határozatra, amely rögzíti, hogy a devizakonstrukció – többlételemű állásfoglalási elem hiányában – nem ütközik a jóerkölcsbe. Az elsőfokú bíróság e körben kifejtett helyes indokainak ismétlése szükségtelen (elsőfokú ítélet [18]-[22] bekezdések).

[156] A fentiekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[157] Az ítéltábla az eredménytelenül fellebbező felperest a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján a kötelezte a feljegyzett 2.500.000.- forint fellebbezési illeték állam javára való megfizetésére, valamint az alperesek másodfokú eljárásban felmerült költségei megtérítésére.

[158] Az ítéltábla az ügyvédi munkadíj összegét – a keresettel érintett szerződések szerinti pertárgyértékből kiindulva – a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés és 3. § (5), (6) bekezdése alapján állapította meg az I.r. felperes javára 600.000.-Ft+ÁFA összegben, a II.r. alperes javára pedig 500.000.-Ft összegben ÁFA nélkül.

[159] Az ügyvédi munkadíj mérséklését az indokolta, hogy a tárgyaláson kívüli eljárásban az alpereseknek csak a terjedelmében rövid, a tartalmában pedig szinte csak a petitumra szorítkozó fellebbezési ellenkérelmek előterjesztésével merült fel költsége.

Győr, 2024. július 10.

Dr. Maurer Ádám sk.

Dr. Sarmon Hedvig sk.

Dr. Zsitva Ágnes sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró